

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра судочинства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ПРАВОСУДДЯ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Міжнародне та європейське право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 4 від 06 грудня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжнародні та європейські стандарти правосуддя
Викладач (-і)	Башурин Наталія Ярославівна, доктор філософії за спеціальністю 081 Право, асистент кафедри судочинства
Контактний телефон викладача	Башурин Наталія Ярославівна (0342) 596178
Е-mail викладача	Башурин Наталія Ярославівна natalia.bashuryn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/hrafik-samostijnoi-roboty-zi-student/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення даної дисципліни є міжнародні та європейські нормативно-правові акти, що містять положення про стандарти судочинства, котрі мають наднаціональний характер, а також прецедентна практика Європейського суду з прав людини та інших наднаціональних судів.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика міжнародних стандартів правосуддя. 2. Загальна характеристика європейських стандартів правосуддя <p>Навчальна дисципліна «Міжнародні та європейські стандарти правосуддя» вивчається разом із іншими матеріальними та процесуальними галузями права. Вона є теоретичною основою для забезпечення набуття слухачами навчального курсу інтегрованих, поглиблених та системно упорядкованих знань щодо особливостей тлумачення, розуміння і практичного дотримання/застосування міжнародних та європейських стандартів правосуддя.</p> <p>Основними джерелами цієї галузі права виступають Конституція України, Європейська конвенція прав людини, Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», «Основні принципи незалежності судових органів», схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року, Європейська хартія про статус суддів, Бангалорські принципи поведінки суддів від 19.05.2006 р., схвалені Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН 27.07.2006 р. № 2006/23, рішення ЄСПЛ, Цивільний процесуальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кодекс адміністративного судочинства України, Закон України «Про виконавче провадження», та ряд інших законів і підзаконних актів.</p> <p>Вивчення навчальної дисципліни сприяє розумінню ролі і практичного значення стандартів (принципів) судочинства як на міжнародному рівні, так і на національному у. Окреслене коло питань є важливим для засвоєння та набуття практичних навичок студентами, що навчаються за спеціальністю «Право».</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародні та європейські стандарти правосуддя» є вивчення теорії і практики тлумачення і застосування міжнародних і європейських стандартів судочинства.</p>	

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні та європейські стандарти правосуддя» є формування у студентів правового світогляду та мислення, оволодіння студентами сучасними знаннями в галузі міжнародного і європейського судового захисту прав людини, закріплення необхідних навичок використання міжнародних та європейських правозахисних стандартів та механізмів у своїй практичній діяльності, вміння фахово аналізувати рішення Європейського суду з прав людини та інших наднаціональних судових органів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
8. Здатність бути критичним і самокритичним.
9. Здатність працювати в команді.
10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та тендерні проблеми.
13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.
15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності:

1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.
3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.
4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.
5. Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.
6. Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.
7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів.
10. Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання.
11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
12. Здатність аналізувати правові проблеми, форм}шати та обґрунтовувати правові позиції.

13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

Соціально-гуманітарна ерудованість:

1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин, які мають національне чи глобальне значення.
2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання на базі актів національного законодавства України, законодавства ЄС, європейських країн та основоположних принципів міжнародного права.
3. Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (національних та іноземних).
4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми світового, континентального, державного, регіонального чи локального характеру.
5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю та посиланням на відповідне внутрішнє законодавство, законодавство ЄС та/або інші міжнародні нормативно-правові акти.
6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему, яка потребує вирішення шляхом застосування положень внутрішнього законодавства України, законодавства ЄС та/або інших міжнародних нормативно-правових актів

Дослідницькі навички:

7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами, оперуючи при цьому законодавчими актами вітчизняного, європейського та міжнародного характеру.
8. Використовувати різноманітні інформаційні вітчизняні та іноземні джерела, зокрема, акти внутрішнього, європейського та міжнародного законодавства, для повного та всебічного встановлення певних обставин.
9. Самостійно визначати ті обставини правового характеру, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій та положень законодавства (внутрішнього, європейського, міжнародного).

Комунікація:

10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.
11. Володіти базовими навичками риторики під час реалізації особи як висококваліфікованого фахівця у сфері вітчизняного, європейського чи міжнародного права.
12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло як українською, так і іноземною мовою.
13. Пояснювати характер певних подій та процесів правового значення з розумінням професійного та суспільного контексту.

Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій:

14. Належно використовувати статистичну інформацію правового характеру, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.
15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних, які забезпечать належну реалізацію особи як фахівця в сфері вітчизняного, європейського та/або міжнародного права.
16. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у

професійній діяльності, пов'язаній з пошуком відповідних правових документів чи інших матеріалів, їх опрацюванням та передачею відповідної електронної документації певним адресатам.

17. Працювати в групі, формувати власний внесок у виконання завдань у складі групи вітчизняних чи зарубіжних фахівців.

Праворозуміння:

18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи, системи національного права окремих зарубіжних держав та системи права Європейського Союзу.

19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права України, а також міжнародного і європейського права.

20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів в Україні та світі.

Правозастосування:

21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях (вітчизняного, європейського, міжнародного характеру), виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки державною та іноземною мовою.

22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях з урахуванням змісту чинного законодавства України, країн ЄС, законодавства ЄС та міжнародних стандартів.

23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях, які виникли в Україні чи на території інших держав.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	114

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	081 Право	4	вибірковий

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль 1. Загальна характеристика міжнародних стандартів правосуддя

Тема № 1. Поняття та загальна характеристика правосуддя: теоретичний аспект	2	2	6
Тема № 2. Стандарти правосуддя як основа забезпечення ефективного захисту прав та інтересів людини	2	2	6
Тема № 3. Характеристика міжнародних стандартів правосуддя та їх класифікація	2	2	8
Тема № 4. Забезпечення реалізації міжнародних стандартів у міжнародних судових установах.	-	2	8
Тема № 5. Характеристика реалізації міжнародних стандартів правосуддя в Україні.	2	2	6
Тема № 6. Міжнародно-правове регулювання принципів незалежності суду	2	2	6
Тема № 7. Міжнародні стандарти етики та поведінки суддів та їх правове регулювання	-	2	8

Тема №8. Міжнародні стандарти підготовки суддів до зайняття ними посади	2	2	8
Тема №9. Міжнародні стандарти забезпечення суддівського самоврядування	2	2	6
Модуль 2. Загальна характеристика європейських стандартів правосуддя			
Тема № 10. Загальна характеристика європейських стандартів правосуддя та їх співвідношення із загальними міжнародними стандартами	2	2	8
Тема № 11. Європейська хартія про статус суддів як базовий міжнародний нормативно-правовий акт, що врегульовує європейські стандарти правосуддя і статусу суддів	2	2	8
Тема № 12. Реалізація європейських стандартів доступу до правосуддя та правової допомоги	2	2	6
Тема №13. Реалізація європейських стандартів ефективного судового процесу	2	2	4
Тема №14. Реалізація європейських стандартів щодо здійснення кримінального правосуддя	2	2	8
Тема №15. Реалізація європейських стандартів виконання судових рішень	2	2	4
Тема №16. Аналіз практики ЄСПЛ щодо реалізації європейських стандартів правосуддя	-	2	8
Тема №17. Міжнародні рекомендації щодо застосування міжнародних та європейських стандартів правосуддя в Україні	4	4	6
ЗАГ.:	30	36	114
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №5 від 28 лютого 2017 р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту</i> https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2020/01/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D1%97-%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2-%D1%83-%D0%9D%D0%9D%D0%AE%D0%86.pdf		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами однієї письмової модульної контрольної роботи. Робота виконується на 9 семінарському занятті та охоплює теми №№ 1-9.		

	<p>На контрольну роботу виносяться 2 описових завдання, кожне з яких оцінюється по 5 балів, одне схематичне завдання, яке оцінюється в 3 бали, 2 тестових запитань, які оцінюються по 1 балу і одна задача, яка оцінюється в 5 балів. Максимальний бал за контрольну становить 20.</p> <p><u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань курсових робіт <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/denna-forma/</i></p>
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому юридичному інституті ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому юридичному інституті ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль – екзамен у письмовій формі. На екзамен виносяться 2 описові завдання, які оцінюються в 10 балів кожне, 1 задача, яка оцінюється в 10 балів, 2 тестові завдання, які в сукупності оцінюються по 5 балів, а також 2 термінологічні завдання по 5 балів. Максимальний бал за екзамен становить 50 балів.
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи:</u></p> <p>Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, курсових робіт (за вибором студента) – <i>Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/denna-forma/</i></p> <p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D1%96%D0%B0%D1%82%D1%83-%D1%83-%D0%94%D0%92%D0%9D%D0%97-%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B0%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%82-%D1%96%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%96-%D0%92%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8F-%D0%A1%D1%82%D0%B5%D1%84%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf</p> <p><u>Відвідування занять</u></p>	

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому юридичному інституті ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя

Стефаніка»

(<https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2020/01/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D1%97-%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2-%D1%83-%D0%9D%D0%9D%D0%AE%D0%86.pdf>).

8. Рекомендована література

1. Саленко О.В. Гармонізація законодавства України про судоустрій і статус суддів із міжнародними стандартами: монографія. Київ: Алерта, 2016. 174 с.;
2. Наливайко Л.Р., Степаненко К.В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посіб. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
3. Правова доктрина України: у 5 т. / Ю.П. Витяк, Ю.Г. Барабаш, М.П. Кучерявенко та ін. ; за заг. ред. Ю.П. Витяка. Харків : Право, 2013. Т. 2: Публічно-правова доктрина України. С. 257.
4. Назаров І.В. Судові системи країн Європейського Союзу та України: генезис та порівняння: монографія. Харків: Фінн, 2011. С. 340–361.
5. Бринцев В.Д. Стандарти правової держави: втілення у національну модель організаційного забезпечення судової влади: монографія. Харків: Право, 2010. С. 54.
6. Конституція України із змінами, внесеними згідно із законами. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 30. Ст. 260.
8. Інформація щодо виконання рішень Європейського Суду з прав людини у справах проти України. URL: <https://minjust.gov.ua/m/informatsiya-schodo-vikonannya-rishen-evropeyskogo-sudu-z-prav-lyudini-u-spravah-proti-ukraini>
9. Основні принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>
10. Бангалорські принципи поведінки суддів від 19.05.2006 р., схвалені Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН 27.07.2006 р. № 2006/23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995>